

EUROPE DIRECT
Prešov

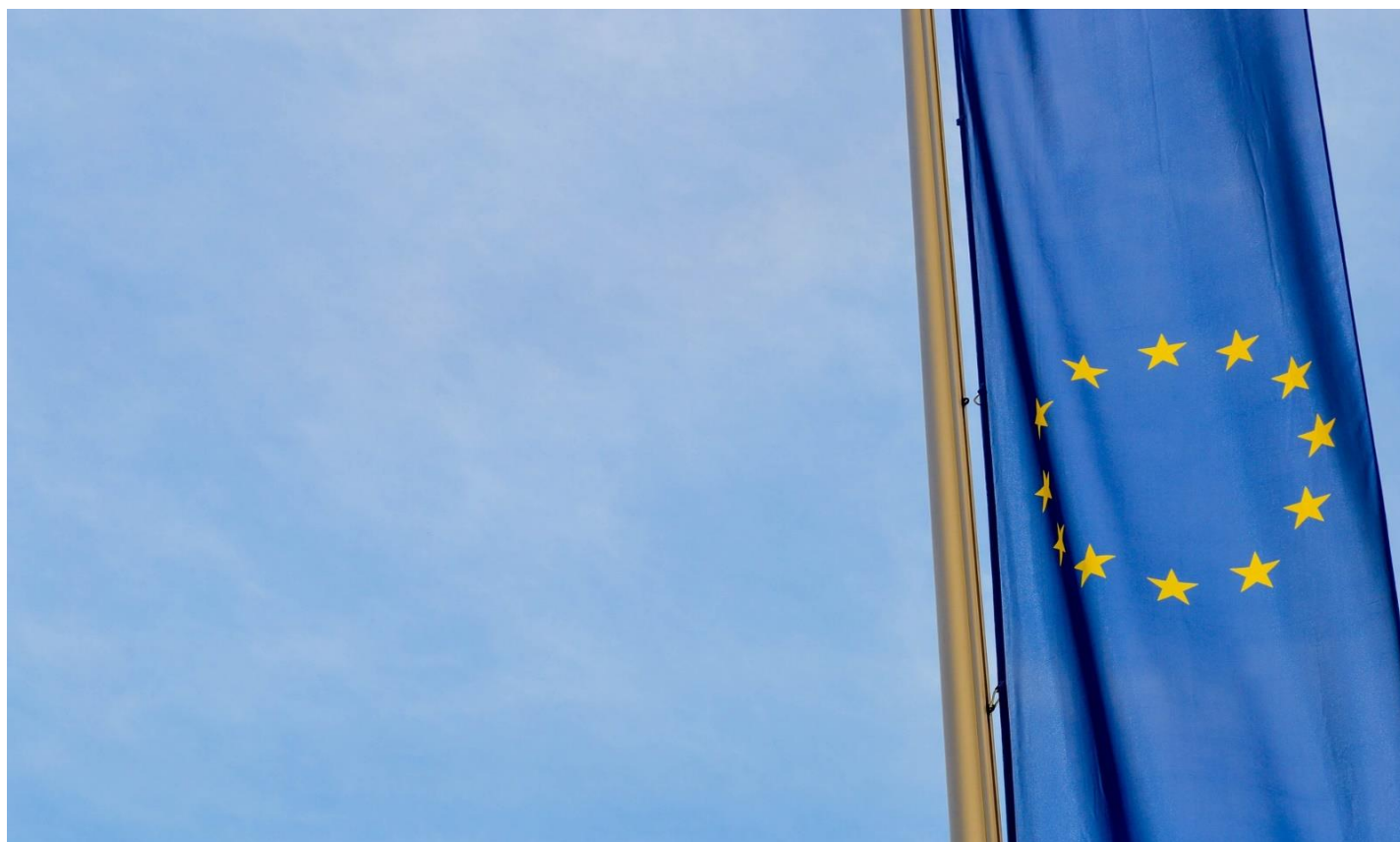
12
2022

Newsletter

Informačné centrum EUROPE DIRECT-PREŠOV

„EÚ bližšia k obyvateľom Prešovského kraja a obyvatelia bližší k EÚ“

Inštitúcie EÚ sa dohodli na spoločných prioritách na roky 2023-2024

Predsedovia Parlamentu, Rady a Komisie podpísali spoločné vyhlásenie o legislatívnych prioritách EÚ na roky 2023 a 2024.

Predsedníčka Európskeho parlamentu Roberta Metsolová, český predseda vlády Petr Fiala za Radu Európskej únie a predsedníčka Komisie Ursula von der Leyenová podpísali spoločné vyhlásenie o legislatívnych prioritách EÚ na roky 2023 a 2024, ktoré stavia na solídnom pokroku, ktorý sa dosiahol za posledný rok.

V spoločnom vyhlásení sa stanovuje spoločná európska vízia silnejšej a odolnejšej Európy, ktorá čelí nevyprovokovanej a brutálnej agresii Ruska voči Ukrajine a jej rozsiahlym dôsledkom, pričom zároveň rieši ďalšie závažné výzvy, ako napríklad klimatickú krízu a hospodárske otrasy. Európska únia bude aj naďalej stáť pri Ukrajine a jej obyvateľoch a zároveň urýchli súbežnú zelenú a digitálnu transformáciu.

Predseda vlády Fiala uviedol: „Po dvoch ťažkých rokoch pandémie a ruskej invázii na Ukrajinu, ktorá stále trvá, žijeme v časoch, keď najviac potrebujeme vedúce postavenie Európy. Európske riešenia pre našich občanov a podniky si vyžadujú spoločné opatrenia. Právne predpisy v oblasti energetiky, ktoré pomôžu dostať účty pod kontrolu a prispejú k našim dlhodobým cieľom v oblasti klímy, udržateľnosť rozpočtu EÚ a dokončenie reforiem v oblasti migrácie a azylu – to všetko sú priority Európskeho parlamentu. Tieto reformy sú obzvlášť dôležité vzhľadom na voľby do Európskeho parlamentu v roku 2024, keď občania vyvodí zodpovednosť za to, ako EÚ reagovala na súčasné výzvy.“

Predseda vlády Fiala uviedol: „V spoločnom vyhlásení, ktoré dnes podpisujeme, opätovne potvrdzujeme záväzok budovať spravodlivejšiu, zelenšiu a digitálnejšiu Európu. Zdôrazňujeme tiež odhodlanie dodržiavať naše demokratické zásady, ďalej rozvíjať dobre fungujúci jednotný trh a reagovať na očakávania občanov. Tieto priority budú usmerňovať naše rozhodnutia a opatrenia počas nadchádzajúceho poldruha roka. Naším podnikom a hospodárstvám pomôžu znášať účinky nevyprovokovanej a neodôvodnenej vojenskej agresie Ruska voči Ukrajine.“

Predseda Komisie von der Leyenová v tejto súvislosti uviedla: „S Ruskom sa do Európy vrátila vojna. Dôsledky tejto agresie výrazne pociťujeme v Európe aj vo svete. Toto spoločné vyhlásenie svedčí o našom pevnom odhodlaní zachovať jednotu pri podpore Ukrajiny a jej obyvateľov a prekonať veľké výzvy našej doby, ako je napríklad zmena klímy. Vyhlásenie ukazuje cestu, ako splniť sľuby dané európskym občanom.“

V decembrovom spoločnom vyhlásení sa zdôrazňujú kľúčové legislatívne návrhy, ktoré sú v súčasnosti v rukách Európskeho parlamentu a Rady alebo ktoré Európska komisia predloží v roku 2023. Zaväzuje dané tri inštitúcie EÚ, aby za najvyššiu prioritu považovali iniciatívy zamerané na plnenie Európskej zelenej dohody, dosiahnutie digitálnej transformácie a posilnenie odolnosti EÚ, vytvorenie hospodárstva, ktoré pracuje v prospech ľudí, silnejšie pôsobenie Európy vo svete, presadzovanie nášho európskeho spôsobu života a ochranu našej demokracie a hodnôt. Cieľom týchto troch inštitúcií je dosiahnuť do ďalších volieb do Európskeho parlamentu v roku 2024 čo najlepší pokrok v súvislosti s iniciatívami uvedenými v spoločnom vyhlásení.

Inštitúcie EÚ takisto uvítali výsledky **Konferencie o budúcnosti Európy** a opätovne potvrdili svoje záväzky nadviazať na návrhy v rámci svojich právomocí. Mnohé návrhy z konferencie sú už zohľadnené v pracovnom programe Komisie na rok 2023.

Hoci išlo o náročný rok, vedúci predstavitelia všetkých troch inštitúcií EÚ uvítali aj úspechy dosiahnuté v roku 2022. Ide najmä o poskytovanie humanitárnej, politickej, finančnej a vojenskej podpory Ukrajine a jej ľudu, ako aj bezprecedentné sankcie voči Rusku s cieľom vyvinúť hospodársky tlak a oslabiť vojenské spôsobilosti Ruska. V rámci vôbec prvej aktivácie mechanizmu dočasnej ochrany EÚ poskytla Ukrajincom prístup k pracovným miestam, bývaniu, vzdelávaniu, odbornej príprave a zdravotnej starostlivosti. Prijatím plánu REPowerEU sa postupne ukončí závislosť Európy od ruskej fosílnnej energie a súbežne s tým sa posilnia obnoviteľné zdroje energie a energetická bezpečnosť. Vykonávanie národných plánov obnovy a odolnosti v rámci nástroja NextGenerationEU takisto podporuje odolnú obnovu. Dané tri inštitúcie sú naďalej odhodlané hľadať spoločné európske riešenia na krízu spojenú so stúpajúcimi životnými nákladmi občanov a podnikov.

Zdroj: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_7733

Zelená dohoda: EÚ sa dohodla, že na svojom trhu nepripustí výrobky z odlesnených plôch

Komisia víta predbežnú politickú dohodu Európskeho parlamentu a Rady na nariadení EÚ o dodávateľských reťazcoch, ktoré vylučujú odlesňovanie. Po prijatí a nadobudnutí účinnosti tohto nového nariadenia už súbor kľúčových produktov na trhu EÚ nebude prispievať k odlesňovaniu a degradácii lesov vo svete.

EÚ je významným hospodárstvom a spotrebiteľom týchto komodít, tento krok pomôže zastaviť značnú časť globálneho odlesňovania a degradácie lesov, a tým aj znížiť emisie skleníkových plynov a stratu prírodnej diverzity.

K tejto prelomovej dohode došlo bezprostredne pred začiatkom medzníkovej konferencie o biodiverzite (COP15), ktorá má vymedziť ciele ochrany prírody na nasledujúce desaťročia.

Keď nové pravidlá nadobudnú účinnosť, všetky príslušné spoločnosti budú musieť s prísnou náležitou starostlivosťou uvádzať na trh EÚ alebo z neho vyvážať tieto komodity: palmový olej, hovädzí dobytok, sóju, kávu, kakao, drevo a gumu, ako aj odvodené výrobky (ako je hovädzie mäso, nábytok či čokoláda).

Tieto komodity boli vybrané po dôkladnom posúdení vplyvu, na základe ktorého sa zistilo, že v dôsledku rozširovania ich poľnohospodárskej výroby sú hlavným dôvodom odlesňovania.

K tejto politickej dohode došlo už 12 mesiacov po tom, ako Komisia v roku 2021 predložila svoj návrh. Vo konečnom znení sa vychádza z hlavných bodov, ako ich navrhla Komisia, a tými sú: zastavenie odlesňovania bez ohľadu na to, či je legálne alebo nie, prísne požiadavky na vysledovateľnosť, ktorá spája komodity s poľnohospodárskou pôdou, na ktorej boli vyprodukované, a systém referenčného porovnávania krajín.

Nové pravidlá náležitej starostlivosti pre spoločnosti

V novom nariadení sa pre podniky, ktoré chcú príslušné výrobky uviesť na trh EÚ alebo ich z neho vyvážať, stanovujú prísne povinné **pravidlá náležitej starostlivosti**. Hospodárske subjekty a obchodníci budú musieť preukázať, že ich výrobky nepochádzajú z odlesňovania (pochádzajú z pôdy, ktorá nevznikla odlesňovaním po 31. decembri 2020) a sú legálne (sú v súlade so všetkými príslušnými platnými právnymi predpismi platnými v krajine výroby).

Od spoločností sa takisto bude vyžadovať, aby **zhromažďovali presné geografické informácie** o poľnohospodárskej pôde, na ktorej sa pestovali využívané komodity, aby bolo možné skontrolovať, či sú v súlade s pravidlami. Členské štáty musia zabezpečiť, aby porušenie pravidiel viedlo k účinným a odrádzajúcim sankciám.

Komisia zavedie **systém referenčného porovnávania, podľa ktorého sa budú posudzovať krajiny alebo regióny a ich úroveň rizika odlesňovania** a degradácie lesov – či je nízka, štandardná alebo vysoká. Pritom sa zohľadní aj rozšírenie poľnohospodárskej výroby uvedených siedmich komodít a odvodených výrobkov. Povinnosti spoločností budú závisieť od úrovne rizika. Zároveň to umožní usmerniť spoluprácu EÚ s partnerskými krajinami na zastavení odlesňovania, pričom sa osobitná pozornosť sa bude venovať situácii miestnych komunít a pôvodného obyvateľstva.

Na medzinárodnej úrovni EÚ **zintenzívni svoju angažovanosť**, a to bilaterálne s krajinami výroby a spotreby, ako aj na príslušných multilaterálnych fórach, aby sa zabezpečilo účinné dodržiavanie nových pravidiel a pomoc pre krajiny výroby. Vďaka novým pravidlám sa nielen znížia emisie skleníkových plynov a strata biodiverzity, ale milióny ľudí vrátane pôvodného obyvateľstva a miestnych komunít na celom svete, ktorí sa vo veľkej miere spoliehajú na lesné ekosystémy, budú mať zabezpečené živobytie.

Ďalšie kroky

Aby mohlo nové nariadenie nadobudnúť účinnosť, musia ho najprv formálne prijať Európsky parlament a Rada. Po nadobudnutí účinnosti nariadenia budú mať hospodárske subjekty a obchodníci **18 mesiacov na zavedenie nových pravidiel**. Na mikropodniky a malé podniky sa bude vzťahovať dlhšie adaptačné obdobie, ako aj iné osobitné ustanovenia.

Zdroj:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_7444

EÚ a Ukrajina podpísali pomoc na obnovu vojnou poškodených škôl v hodnote 100 miliónov eur

Európska komisia a ukrajinská vláda presne tri mesiace po vyhlásení predsedníčky von der Leyenovej v prejave o stave Únie v roku 2022 podpísali 100-miliónový balík na rekonštrukciu a obnovu školských zariadení, ktoré boli poškodené počas celoplošnej vojny Ruska proti Ukrajine. Táto podpora sa dostane na Ukrajinu prostredníctvom humanitárnych partnerov EÚ a čiastočne aj ako rozpočtová podpora pre ukrajinskú vládu.

Európska komisia vyčlenila približne 14 miliónov eur z aktuálnej zákazky s poľskou rozvojovou bankou „Bank Gospodarstwa Krajowego“ na nákup školských autobusov a bezpečnú prepravu ukrajinských detí do školy.

Komisia zároveň vyhlásila celoúijnú kampaň solidarity s cieľom získať cez mechanizmus Únie v oblasti civilnej ochrany do daru školské autobusy pre Ukrajinu. Z EÚ a jej členských štátov je už pripravených na odovzdanie celkovo asi 240 autobusov. A prídu ďalšie.

Predsedníčka Európskej komisie Ursula von der Leyenová v tejto súvislosti uviedla: „Rusko sa cielenými útokmi na civilnú infraštruktúru, najmä teraz, v krutej zime, dopúšťa úkladného zločinu proti miliónom nevinných ľudí. Zároveň hrubým spôsobom porušuje medzinárodné právo.“

Hlavnou prioritou EÚ je čo najskôr vrátiť ukrajinské deti do školských lavíc. Dnes plníme sľub, že podporíme obnovu brutálnou vojnou poškodených a zničených škôl. A do začiatku roka 2023 zabezpečíme pre ukrajinské deti autobusy, aby sa mohli dostať do školy za čo najlepších podmienok. Budúcnosť Ukrajiny sa začína jej deťmi v školách.“

Prvá dáma Ukrajiny Olena **Zelenska** povedala: „Som vďačná Európskej komisii a zvlášť jej predsedníčke Ursule von der Leyenovej za podporu obnovy ukrajinských škôl. Dnes má možnosť pravidelne chodiť do školy menej ako tretina ukrajinských detí. Ostatné musia zvládať online alebo hybridné vyučovanie. Pri neustálom bombardovaní a výpadkoch elektriny to je čoraz náročnejšie. Pre moju nadáciu je obnova vyučovacieho procesu prioritou. Dnešným vzdelávaním našich detí prispievame k spoločnej európskej budúcnosti.“

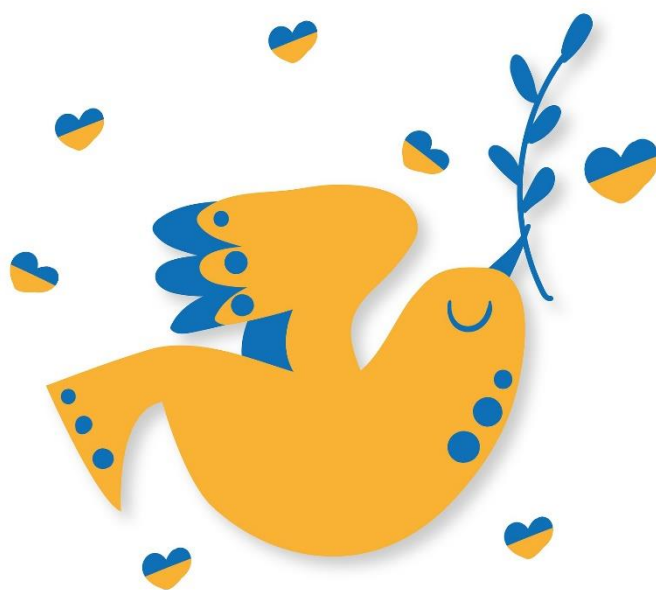
Zdroj:
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_7708

Balík pomoci vo výške 100 miliónov eur zahŕňa:

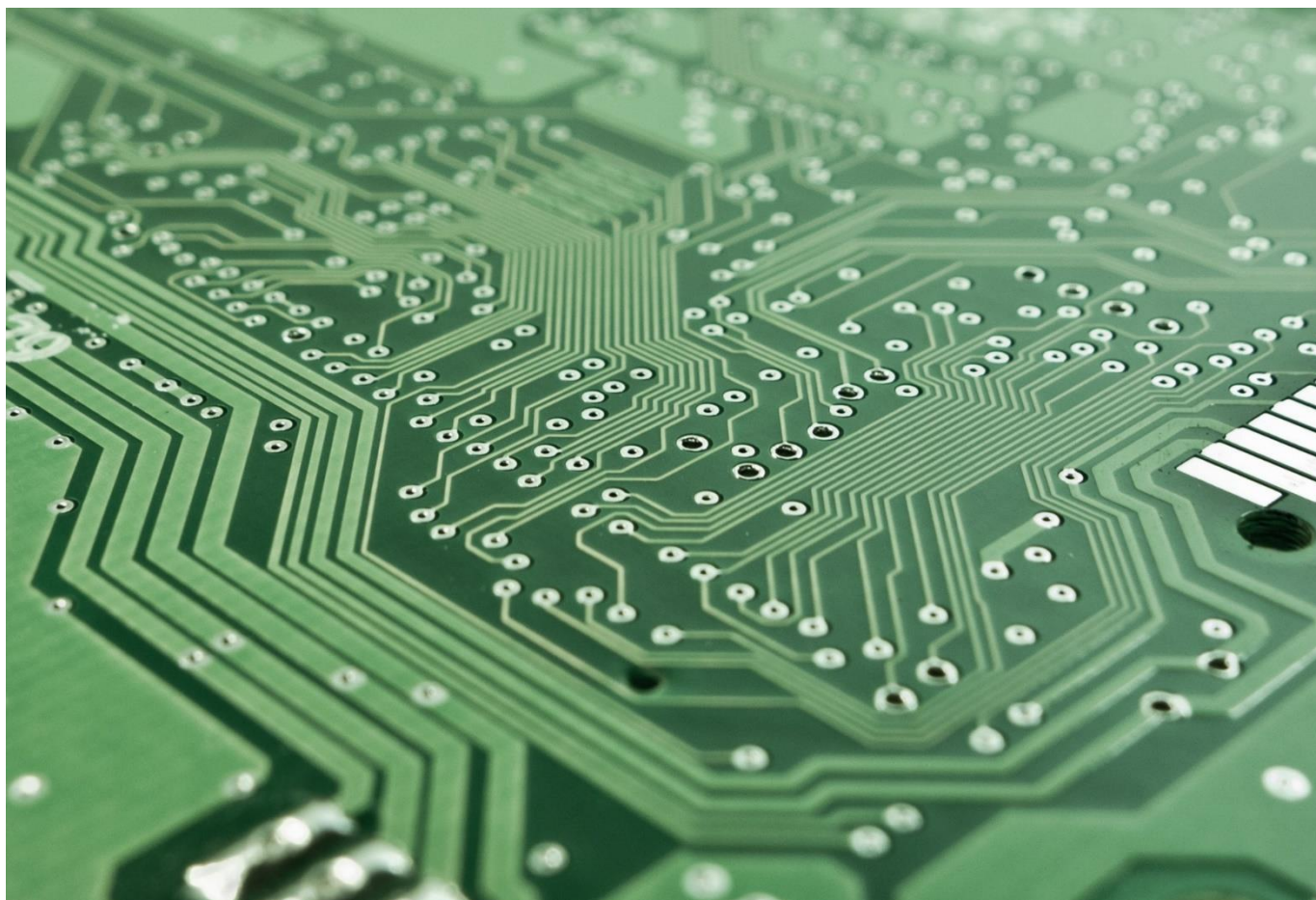
34 miliónov eur na humanitárnu pomoc, z čoho sa 20 miliónov eur poskytne prostredníctvom Úradu OSN pre projektové služby (UNOPS) a 14 miliónov eur prostredníctvom Rozvojového programu Organizácie Spojených národov (UNDP). Táto podpora sa zameria na ľahké a stredne náročné opravy, napr. okien, striech, dverí, sanitárnych a vykurovacích zariadení, ako aj na vybavenie do tried vo vzdelávacích priestoroch aj v protibombových úkrytoch.

66 miliónov eur sa má poskytnúť priamo ako rozpočtová podpora ukrajinskej vláde.

Komisia bude spolupracovať s ukrajinskou vládou a nadáciou Oleny Zelenskej. Komisia očakáva, že rozpočtovú podporu vo výške 66 miliónov eur vyplatí v najbližších týždňoch. UNOPS a UNDP začali inventúru škôd priamo v zariadeniach, ktoré potrebujú obnovu. Väčšina vzdelávacích zariadení, ktoré dostanú podporu z tohto grantu, sa stihne opraviť od decembra 2022 do septembra 2023, teda včas do začiatku nového školského roka.

EÚ chce v rokoch 2023 a 2024 investovať 13,5 miliardy eur do výskumu a inovácií

Komisia prijala hlavný pracovný plán programu Horizont Európa na roky 2023 – 24 s rozpočtom približne 13,5 miliardy eur na podporu európskych výskumníkov a inovátorov v hľadanií prelomových riešení environmentálnych, energetických, digitálnych a geopolitických výziev.

Horizont Európa je súčasťou rozsiahleho programu EÚ pre výskum a inovácie s rozpočtom 95,5 miliardy eur a ako taký má finančne podporovať dosahovanie cieľov EÚ v oblasti klímy, zvyšovania energetickej odolnosti a rozvoja základných digitálnych technológií. Slúži aj na financovanie cielených opatrení na podporu Ukrajiny, zvyšovanie hospodárskej odolnosti a ako príspevok k udržateľnej obnove po pandémie COVID-19.

Má pomôcť vytvoriť silnejší európsky výskumný a inovačný ekosystém, a to aj vďaka rozsiahlejšiemu zapojeniu európskych výskumníkov a inovátorov, zvýšením mobility a financovaním výskumných infraštruktúr na celosvetovej úrovni.

Plnenie cieľov v oblasti klímy a digitálnej transformácie

Na dosiahnutie hlavných klimatických cieľov, hľadanie inovatívnych riešení na zníženie emisií skleníkových plynov a prispôsobenie sa zmene klímy je vyčlenených **5,67 mld. eur** (t. j. viac ako 42 % z rozpočtu pracovného programu). **1,67 mld. eur** má slúžiť na podporu biodiverzity.

Viac ako **4,5 mld. eur** sa použije na podporu digitálnej transformácie EÚ vrátane rozvoja základných digitálnych technológií a podpory ich integrácie do nášho života.

Rozsiahla podpora pôjde aj na **Nový európsky Bauhaus**, ktorého cieľom je ukázať ľuďom výhody zelenej transformácie pre ich každodenný život a miesto, kde žijú.

Podpora bezpečnej, zabezpečenej a odolnej Európy

Takmer 970 miliónov eur sa plánuje investovať do urýchlenia prechodu na čistú energiu v súlade s plánom REPowerEU a do väčšej energetickej nezávislosti Európy od nespoľahlivých dodávateľov a nestabilných fosílnych palív.

Na rok 2023 sú v pracovnom programe naplánované priame investície vo výške viac ako 1 miliardy eur z nástroja NextGeneration EU do obnovy Európy po ekonomických a sociálnych škodách spôsobených pandemiou COVID-19. Popritom sa podporia aj výskum a inovácie sumou 336 miliónov eur na zlepšenie pripravenosti na pandémiu a reakciability v núdzových prípadoch ohrozenia zdravia. Táto podpora je v súlade s cieľmi Úradu EÚ pre pripravenosť a reakcie na núdzové zdravotné situácie (HERA).

Podporia sa aj kritické infraštruktúry proti **fyzickým a kybernetickým hrozbám** v snahe zvýšiť odolnosť EÚ.

Cielená podpora Ukrajiny

Cielená podpora sa Ukrajine poskytne nad rámec osobitných opatrení vo výške 70 miliónov eur, ktoré sa už začali realizovať v roku 2022. Medzi nové opatrenia patrí **zlepšenie prístupu výskumných pracovníkov z Ukrajiny k európskym výskumným infraštruktúram**, ďalšia podpora ukrajinských vedcov v oblasti zdravotníctva, ako aj podpora klimaticky neutrálnej obnovy viacerých ukrajinských miest v rámci misie EÚ zameranej na klimaticky neutrálne a inteligentné mestá.

Na globálne výzvy globálne riešenia

Pracovný program Horizont Európa na roky 2023 – 2024 sa vzťahuje na činnosti podporujúce a posilňujúce **medzinárodné iniciatívy** v oblasti energií z obnoviteľných zdrojov, potravinových systémov, globálneho zdravia, monitorovania stavu životného prostredia a iné. Vychádza z tzv. **Africkej iniciatívy** a zavádza novú „**Stredozemskú iniciatívu**“, ktorá je reakciou na nový program výskumu a inovácií vypracovaný v spolupráci s Úniou pre Stredozemie.

Pokiaľ ide o spoluprácu s Čínou, pracovný program sa zameria na riešenie globálnych výziev v podobe dvoch hlavných výskumných iniciatív – jednej v oblasti potravín, poľnohospodárstva a biotechnológií a druhej v oblasti zmeny klímy a biodiverzity.

Otvorenosť medzinárodnej spolupráci je vyvážená potrebou chrániť záujmy EÚ v strategických oblastiach, najmä presadzovaním otvorenej strategickej autonómie EÚ a jej vedúceho postavenia v oblasti technológií a konkurencieschopnosti.

Zdroj:

https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sk/ip_22_740

Študentská stáž v Informačnom centre Europe Direct Prešov

Informačné centrum Europe Direct Prešov organizuje program neplatených študentských stáží, ktorého cieľom je poskytnúť študentom vysokých škôl príležitosť spojiť teoretické vedomosti s praktickými skúsenosťami a umožniť im oboznámiť sa so základmi činností informačného centra, EÚ a európskych inštitúcií.

Čo táto stáž ponúka?

- prax v odbore
- možnosť lepšieho umiestnenia na trhu práce
- prepojenie teórie a praxe
- získanie nových znalostí a skúseností
- odborný dohľad interného mentora
- nadviazanie profesionálnych kontaktov
- zoznámenie sa s kultúrou a etiketou daného prostredia
- zdokonalenie sa v cudzom jazyku
- účasť na konferenciách
- pomoc pri príprave podujatí

Nutné predpoklady

- záujem o dianie v Európskej únii
- prehľad o základoch fungovania EÚ, jej rozhodovacích procesoch a inštitúciách
- schopnosť pracovať s informačnými a komunikačnými technológiami

V prípade záujmu pošlite svoj životopis spolu s krátkym motivačným listom v slovenskom jazyku na adresu: europedirect@sfp.sk

Sieť informačných centier, dokumentačných centier a konferenčných prednášateľov sa nachádza vo všetkých členských štátoch, aj v tom Vašom

Obráťte sa na vaše miestne informačné centrum Europe Direct v akomkoľvek úradnom jazyku EÚ a získajte:

- odpovede na otázky o vašich právach občana EÚ, o fondoch a pod.
- pozvánky na miestne informačné/kontaktné podujatia o EÚ
- dokumenty a publikácie EÚ
- odporúčania na zdroje informácií
- kontakty na príslušné organizácie

Obráťte sa na najbližšie európske dokumentačné centrum a získajte:

- prístup k oficiálnym publikáciám a dokumentom EÚ (v elektronickej alebo tlačenej podobe)
- pomoc pri vyhľadávaní podrobných informácií o právnych predpisoch, politikách a inštitúciách EÚ
- odborné školenia pre študentov zamerané na rešerš údajov súvisiacich s EÚ na výskumné účely

Plánujete zorganizovať vo vašom okolí podujatie zamerané na EÚ? Nájdite odborného konferenčného prednášateľa EÚ (právnici, konzultanti, akademici).

Viac info: https://europa.eu/european-union/contact/meet-us_sk

Kde nás nájdete?

**17. novembra 6600/1, 080 01
Prešov, č.m. 93**

**europedirect@sfpa.sk
www.edpresov.sk**

**EUROPE DIRECT
Prešov**

[instagram.com/edpresov](https://www.instagram.com/edpresov)

facebook.com/edpresov

twitter.com/edpresov

Názory vyjadrené v diele vyjadrujú len názor autorov a Európska komisia nie je zodpovedná za prípadné použitie informácií obsiahnutých v tejto publikácii. Vydané s podporou Európskej komisie. Vydané za pomoci spolufinancovania EÚ.

